

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Skuggasundi 1-3
101 Reykjavík

sent í gegnum samráðsgátt

Reykjavík, 7. september, 2020

Umsögn Landverndar um áform um frumvarp til laga um breytingu á skipulagslögum nr. 123/2010, mál nr. 159/2020

Stjórn Landverndar sendi frá sér umsögn um áætlanir stjórnvalda um innviðauppbýggingu í kjölfar fárviðrisins í desember 2019 þar sem stjórnin fjallaði um þær breytingar sem áform þessi ná til. Í þeirri umsögn segir að ákvarðanataka í málum sem hafa viðtæk áhrif á marga þætti til langs tíma taki eðlilega nokkurn tíma svo tryggja megja að allar hliðar málsins séu vel upplýstar og lýðræðislegum sjónarmiðum sé haldið til haga. Þá benti stjórnin einnig á nauðsyn þess að óháðir aðilar greini þörf á innviðauppbýggingu með hagsmuni almennings í huga¹.

Stjórnsýslunefnd um sameiginlegt skipulagsferli vegna raflínulagna

Almennt þá telur stjórn Landverndar það jákvætt koma upp sameiginlegu ferli við deiliskipulagsgerð og útgáfu framkvæmdaleyfis fyrir eina og sömu framkvæmdina óháð sveitarfélagsmörkum, enda fer mat á umhverfisáhrifum fram á allri framkvæmdinni óháð sömu mörkum. Með sameiginlegu ferligætu leyfisveitendur gert sér betur grein fyrir heildaráhrifum framkvæmdarinnar, bæði samfélagslegum og umhverfislegum þannig að auðveldara gæti reynst að taka afstöðu til framkvæmdarinnar í heild. En margs að gæta við þessa breytingu og ef ekki er vel að henni staðið gæti hún haft mjög slæmar afleiðingar bæði fyrir sveitafélög og umhverfið og sanngjarna lýðræðislega umfjöllun. Gríðarlega mikilvægt að huga að skipan stjórnsýslunefndarinnar og virða sjálfsákvörðunarrétt sveitafélaga. Í stjórnsýslunefndinni ættu að sitja kjörnir fulltrúar allra sveitafélaga sem hafa skipulagsskyldu á svæðinu sem um ræðir auk samhæfingaraðila á vegum ríkisins. Það er algjörlega óásættanlegt að í stjórnsýslunefndum af þessu tagi sitji fulltrúar framkvæmdaaðila, svo sem orkufyrirtækja sem selja eða dreifa rafmagni um fyrirhugaða línu eða væntanlegir kaupendur orkunnar.

¹ Landvernd (2020). *Ábendingar Landverndar vegna áforma um aðgerðir til að flýta og styrkja framkvæmdir við innviði* Mál nr. 55/2020 á samráðsgátt sótt 27. ágúst 2020 af [https://samradsgatt.island.is/oll-mal/\\$Cases/Details/?id=2644](https://samradsgatt.island.is/oll-mal/$Cases/Details/?id=2644)

Ef til þess kemur að lögum verði breytt þannig að slíkar stjórnsýslunefndi starfi, verður að skrifa inn í lög að óhlutdrægni og lýðræðisleg vinnubrögð séu ávallt höfð í heiðri og að aðkoma almennings og kæruréttur séu tryggð á öllum stigum í samræmi við ákvæði Árósasáttmálans.

Stytting umsagnartíma vegna deiliskipulagsbreytinga vegna íbúðarhúsnæðis

Að öllu jöfnu standa íbúðarhús í fjölda áratuga eða jafnvel árhundruð og því áriðandi að vel sé vandað til undirbúnings. Umsagnir almennings fela oft í sér ábendingar og sjónarmið sem ekki koma fram frá öðrum umsagnaraðilum og geta því verið afar gagnlegar. Aðkoma íbúa á svæði sem um ræðir er sérstaklega mikilvæg þar sem íbúar hafa einstaka reynslu af svæðinu sem hefðbundnir umsagnaraðilar hafa ekki.

Landvernd býr ekki yfir þekkingu til þess að tjá sig sértækt um skipulagslög sem varða deiliskipulagsbreytingar vegna byggingu nýs íbúðarhúsnæðis en hefur mikla reynslu af áhrifum af aðkomu almennings að ákvarðanatöku. Stjórn Landverndar varar sterklega við því að aðkoma almennings sé takmörkuð með þeim hætti sem lýst er tillögunni. Með því að stytta umsagnartíma er dregið úr möguleikum almennings til þess að tjá sig um skipulagsmál. Almenningsur sem eðli málsins samkvæmt hefur ekki atvinnu af því að fást við skipulagsmál, þarf tíma til þess að afla sér upplýsinga og komast að niðurstöðu um afleiðingar deiliskipulagsbreytinga í sínu nærumhverfi. Þar að auki dregur stjórn Landverndar það stórlega í efa að þær 2 vikur (þvívarla verður tíminn stytur meira) sem nást í styttingu á skipulagsferlinu skipti sköpum í því stóra langtímaverkefni sem bygging nýs íbúðarhúsnæðis er. Þá er betra að fá inn eins margar og ítarlegar athugasemdir og hægt er svo ákvörðun um byggingu húsnæðisins sé tekin að vel ígrunduðu máli.

Samráðsgátt skipulagsmála

Stjórn Landverndar styður hugmyndir um rafræna samráðsgátt um skipulagsmál.

Virðingarfyllst,
f.h. stjórnar Landverndar

Auður Önnu Magnúsdóttir, framkvæmdastjóri